

Soru ve Yanıt

SORU 1

Yurt dışında işçi olarak çalıştığım süreler ile ilgili olarak bağkurdan borçlanma talep ederek ödemelerimi yaptım. Ödemeleri yaptığım yıl ile ilgili olarak yıllık gelir vergisi beyannameyi serbest meslek kazancı beyan edeceğim. Ödediğim bağkur primlerini Serbest Meslek kazancımından indirebilirmiyim?

YANIT 1

Gelir Vergisi Kanunu'nun 'Mesleki Giderler' başlıklı 68'inci maddesinin 8 numaralı bendinde; Serbest meslek faaliyetleri dolayısıyla emekli sandıklarına ödenen giriş ve emeklilik aidatları ile mesleki teşekküllere ödenen aidatlar" ın serbest meslek kazancının tespitinde gider olarak indirilebileceği hükmüne yer verilmiştir.

Aynı kanunun 89'uncu maddesinde; "(5228 sayılı Kanunun 28'inci maddesiyle değişen şekli) (31.07.2004 tarihinden geçerli olmak üzere) Gelir Vergisi matrahının tespitinde, gelir vergisi beyannameyi bildirecek gelirlerden aşağıdaki indirimler yapılabilir." açıklaması yer almakta olup 1'inci bendinde;

"Beyan edilen gelirin %10'unu (bireysel emeklilik sistemi dışındaki şahıs sigorta primleri için, beyan edilen gelirin % 5'ini) ve asgarî ücretin yıllık tutarını aşmamak şartıyla, mükellefin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat, ölüm, kaza, hastalık, sakatlık, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta primleri ile bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları (sigortanın veya emeklilik sözleşmesinin Türkiye'de kâin ve merkezi Türkiye'de bulunan bir sigorta veya emeklilik şirketi nezdinde akdedilmiş olması, prim ve katkı tutarlarının gelirin elde edildiği yılda ödenmiş olması ve ücret geliri elde edenlerin ücretlerinin safi tutarının hesaplanması sırasında ayrıca indirilmemiş bulunması şartıyla, eşlerin veya çocukların ayrı beyanname vermeleri halinde,

bunlara ait prim ve katkı payları kendi gelirlerinden indirilir)."hükümü yer almıştır.

Diğer taraftan 110 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde de 1479 sayılı Bağ-Kur Kanunu kapsamına giren serbest meslek erbabının ödedikleri Bağ-Kur primlerini anılan tebliğde belirtilen esaslar dahilinde mesleki kazançları dolayısıyla verecekleri yıllık beyannamede gösterdikleri gelirden indirebilecekleri açıklaması yer almıştır.

Konuyla ilgili olarak yayımlanan 256 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinin 2'nci bölümünde söz konusu primlerin gelir vergisi matrahının tespitinde indirim konusu yapılabilmesi için, ödeme tutarı ve tarihinin belgelendirilmesi gerektiği, 3'üncü bölümünde ise gelirin elde edildiği dönem ile ilişkili olması ve bu dönem sonuna kadar ödenmiş olması gerektiği belirtilmiştir.

3201 sayılı "Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun" un "Amaç ve Kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde; "18 yaşını doldurmuş Türk vatandaşlarının yurt dışında geçen ve belgelendirilen çalışma süreleri, bu çalışma süreleri arasında veya sonunda herbirinde bir yıla kadar olan işsizlik süreleri ve yurt dışında ev kadını olarak geçen süreleri, 2 nci maddede belirtilen sosyal güvenlik kuruluşlarına prim, kesenek ve karşılık ödenmemiş olması ve istekleri halinde bu Kanun hükümlerine göre sosyal güvenlikleri bakımından değerlendirilir." denilmektedir.

Bu hükümlere göre; 3201 sayılı Kanun gereği, yurt dışında bulunduğunuz süre için borçlanarak ödemiş olduğunuz ve belge ile tevsik ettiğiniz Bağ-Kur primi ödemelerinizi, ödendiği yıla ait yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilen serbest meslek kazancından indirilmesi mümkündür.

SORU 2

2008 model Fiat Doblo 1,3 Combi yandan camlı çift sıra koltuklu kamyonet satın alırken ödediğimizi KDV’ni indirim konusu yapabilir miyiz?

YANIT 2

“Katma Değer Vergisi Kanununun 30/b maddesinde faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerinin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları hariç olmak üzere işletmelere ait binek otomobillerinin alış vesikalarında gösterilen katma değer vergisinin mükellefin vergiye tabi işlemleri üzerinden hesaplanan indirilemeyeceği hükme bağlanmıştır.

Konu ile ilgili olarak 27/07/2005 tarih ve 25888 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan ve yayımı tarihinde yürürlüğe giren 8 seri nolu Gümrük Genel Tebliğinde (Tarife Sınırlandırma Kararları) 87.03 G.T.İ.P numarasında yer alan eşyaların tanımlanması yapılmıştır.

Buna göre, 21/07/2005 tarihinden itibaren yürürlüğe giren bu tebliğ ekindeki tarife sınırlandırma kararı uyarınca, 2008 model Fiat Doblo 1,3 Combi yandan camlı çift sıra koltuklu kamyonet 87.03 G.T.İ.P numarasında yer alan binek otomobil niteliğine haiz olduğundan alış vesikalarında gösterilen katma değer vergisinin mükellefin vergiye tabi işlemleri üzerinden hesaplanan katma değer vergisinden indirilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Ayrıca Maliye Bakanlığı binek otomobillerin alımında yüklenilen ancak indirimi mümkün olmayan KDV’nin maliyete eklenmesi veya gider yazılabilmesi ile ilgili görüşünü 23 seri no’lu KDV Genel Tebliği ile açıklamıştır.

Buna göre mükelleflerin işletme amacı dışında iktisap ettikleri binek otomobillerinin alış vesikalarında gösterilen katma değer vergisinin indirimi mümkün değildir. İndirim konusu yapılamayan bu vergi, **Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunları çerçevesinde işin mahiyetine göre gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınabilecektir.**

Diğer taraftan, Vergi Usul Kanununun 320 nci maddesinin ikinci fıkrasında "Faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerinin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları binek otomobilleri hariç olmak üzere, işletmelere ait binek otomobillerinin aktife girdiği

hesap dönemi için ay kesri tam ay sayılmak suretiyle kalan ay süresi kadar amortisman ayrılır. Amortisman ayrılmayan süreye isabet eden bakiye değer, itfa süresinin son yılında tamamen yok edilir." hükümleri yer almaktadır.

Yukarıda ki açıklamalar çerçevesinde; 2008 model Fiat Doblo 1,3 Combi yandan camlı çift sıra koltuklu kamyonetin binek otomobil olarak kabul edilmesi sebebiyle, bu otomobilin aktife girdiği hesap dönemi için ay kesri tam ay sayılmak suretiyle kalan ay süresi kadar kist amortisman ayrılması, amortisman ayrılmayan süreye isabet eden bakiye değer, itfa süresinin son yılında tamamen yok edilmesi gerekmektedir.

SORU 3

İşyerimizde 18 yaş ve üzeri bay/ bayan çalıştırmaktayız. İstihdamı teşvik yasasına göre işveren hissesi sigorta prim teşvikinden yararlandırılmak istenilen işçilerimizin taşınması gereken özellikler hakkında bilgi alabilir miyiz ? Bu teşvikten yararlanma şartları işyerinin şubeleri ve merkezi olarak ayrı ayrı mı değerlendirilmektedir ?

YANIT 3

2008-73 no 01,08,2008 tarihli SGK Genelgesine göre 4447 sayılı Kanunun geçici 7 nci maddesinde belirtilen işveren hissesi sigorta prim teşvikinden yararlanabilmesi için, gerek işe yeni alınan sigortalılar yönünden, gerekse sözkonusu sigortalıların çalıştırıldığı işyerleri yönünden anılan maddede öngörülen şartların birlikte gerçekleşmiş olması gerekmektedir. Dolayısıyla, maddede aranılan şartlardan bir veya birkaçının gerçekleşmemiş olması halinde sözkonusu teşvikten yararlanılması mümkün olamayacaktır.

Sigortalılar Yönünden Aranılan Şartlar;

Geçici 7 nci madde kapsamına; 18 yaşından büyük, 29 yaşından küçük olan erkek ve 18 yaşından büyük olan kadınlardan, 1/1/2008 ila 30/6/2008 dönemine ilişkin Kuruma verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde kayıtlı bulunmayıp, 1/7/2008 ila 30/6/2009 tarihleri arasında işe alınan ve fiilen çalıştırılanlar girmektedir.

Buna göre, anılan maddede öngörülen işveren hissesi sigorta prim teşvikinden yararlanabilmesi için, sigortalı yönünden;

- 1- İşe giriş tarihi itibarıyla; erkek ise 18 yaşından büyük ve 29 yaşından küçük, kadın ise 18 yaşından büyük olması,
 - 2- 2008/Ocak ila 2008/Haziran aylarına ilişkin düzenlenen aylık prim ve hizmet belgelerinde kayıtlı olmaması,
 - 3- 1/7/2008 (dahil) ila 30/6/2009 (dahil) tarihleri arasında işe alınması,
 - 4- Fiilen çalışması,
- şartlarının tamamının birlikte gerçekleşmiş olması gerekmektedir.
- 2008-73 sayılı tebliğden SGK bünyesindeki dosya bazında şartları yerine getiren işyerleri yararlandırılmaktadır.

SORU 4

Aylık İşgücü Çizelgesi nedir? Ne zaman düzenlenir? Düzenlenmemesi Halide uygulanacak idari para cezasının tutarı nedir? Bir işçi dahi çalıştırıyorsak aylık işgücü çizelgesi düzenlememiz gerekir mi ?

YANIT 4

10 ve daha yukarı işçi istihdam eden işyerinin doldurup her ay İşkur'a düzenli gönderdiği çizelgedir. Yerel düzeyde istihdam ve işgücü hareketlerini güncel ve güvenilir bir şekilde izlenmesini sağlar. Toplu işten çıkarmaların, işyeri kapanmalarının ve istihdamı zorunlu olanların takip edilmesine yardımcı olur.

Aylık işgücü çizelgesi İşkur 'da yeni online siteme geçilmesi üzerine artık işverenler, e-işkur sitesinden işveren bölümünden işlemlerini daha kısa sürede yaparak işyerinden Aylık işgücü çizelgesini düzenleyebilmektedir.

4904 sayılı İşkur Yasası gereği bir işçi dahi olsa aylık işgücü çizelgesi düzenlemek zorunlu değildir.

Bir işçi dahi olsa, Kurum işçi çıkışlarında işsizlik ödeneği almak üzere gelen işçinin işyeri kaydının olmadığını tespit ederse ilgili işyerine uyarı yazısı gönderir. İlgili SSK müdürlüğünden mutabakat yazısını da aldıktan sonra uyarıya rağmen kayıtlı olmayan işyeri varsa buna idari para cezası uygulanır.

SORU 5

İşyerimizde çalışan işçi sayısı 50 işçinin üzerindedir. Özürlü istihdamına ilişkin işveren hissesi prim teşvikinden yararlanmak için neler yapmamız gerekmektedir.

YANIT 5

4857 sayılı İş kanununun 30. Maddesi gereğince; “İşverenler, elli veya daha fazla işçi çalıştırdıkları özel sektör işyerlerinde yüzde üç özürlü, kamu işyerlerinde ise yüzde dört özürlü ve yüzde iki eski hükümlü işçiyi meslek, beden ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlüdürler. Aynı il sınırları içinde birden fazla işyeri bulunan işverenin bu kapsamda çalıştırmakla yükümlü olduğu işçi sayısı, toplam işçi sayısına göre hesaplanır.”

.....

“Yer altı ve su altı işlerinde özürlü işçi çalıştırılmaz ve yukarıdaki hükümler uyarınca işyerlerindeki işçi sayısının tespitinde yer altı ve su altı işlerinde çalışanlar hesaba katılmaz.”

.....

“Özel sektör işverenlerince bu madde kapsamında çalıştırılan 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa tabi özürlü sigortalılar ile 1/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Kanununun 14 üncü maddesinde belirtilen korumalı işyerlerinde çalıştırılan özürlü sigortalıların, aynı Kanununun 72 nci ve 73 üncü maddelerinde sayılan ve 78 inci maddesiyle belirlenen prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primine ait işveren hisselerinin tamamı, kontenjan fazlası özürlü çalıştıran, yükümlü olmadıkları halde özürlü çalıştıran işverenlerin bu şekilde çalıştırdıkları her bir özürlü için prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primine ait işveren hisselerinin yüzde ellisi Hazinece karşılanır. İşveren hissesine ait primlerin Hazinece karşılanabilmesi için işverenlerin çalıştırdıkları sigortalılarla ilgili olarak 506 sayılı Kanun uyarınca aylık prim ve hizmet belgelerinin yasal süresi içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumuna verilmesi ve sigortalıların tamamına ait sigorta primlerinin sigortalı hissesine isabet eden tutarı ile Hazinece karşılanmayan işveren hissesine ait tutarın ödenmiş olması şarttır. Bu fıkraya göre işveren tarafından ödenmesi gereken primlerin geç ödenmesi halinde, Hazinece Sosyal

Güvenlik Kurumuna yapılacak ödemenin gecikmesinden kaynaklanan gecikme zammı, işverenden tahsil edilir. Hazinece karşılanan prim tutarları gelir ve kurumlar vergisi uygulamalarında gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınmaz. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı tarafından müştereken belirlenir.”

hükümleri yer almaktadır.

Özürlü Statüsünde Çalıştırılan Sigortalılara İlişkin Yapılacak Başvurunun Şekli ve İstenilecek Belgeler;

4857 sayılı Kanununun 30 uncu maddesinde düzenlenen teşvikten yararlanmak isteyen işverenlerin; Türkiye İş Kurumu İl/Şube Müdürlüklerinden onaylatacakları ve özürlü statüsünde çalıştırdıkları sigortalıların TC kimlik numarasını, ad-soyadını, İş Kurumuna tescil tarihini, kontenjan dahilinde/korumalı işyerinde/kontenjan fazlası olarak/yükümlü olunmadığı halde çalıştırma durumlarını ihtiva eden (Ek-1)'de yer alan belgenin aslını işyerinin bağlı bulunduğu Sosyal Güvenlik İl/Merkez Müdürlüklerine ibraz etmeleri gerekmektedir.

İşyerinde kontenjan fazlası olarak veya yükümlü olunmadığı halde çalıştırılan özürlü sigortalıların, daha sonra kontenjan dahilinde çalıştırılmaya başlanması durumunda bu değişikliğin yine Türkiye İş Kurumu İl/Şube Müdürlüklerinden onaylatılacak (Ek-1)'de yer alan belge ile belgelenmesi gerekmektedir.

İşverenler, işyerinde çalıştırdıkları özürlü sigortalıların tamamının son durumlarını göstermek üzere Türkiye İş Kurumu İl/Şube Müdürlüklerinden onaylatacakları (Ek-1)'de yer alan belgeyi, her yılın Ocak ayı içinde Kuruma ayrıca ibraz edeceklerdir.

Korumalı işyerlerinde çalıştırılan özürlü işçilerden dolayı teşvikten yararlanmak isteyen işverenler ayrıca, işyerlerinin korumalı işyeri statüsünde olduğuna ilişkin belgenin aslını veya ilgili Türkiye İş Kurumu İl/Şube Müdürlüğünce onaylanmış suretini işyerinin işlem gördüğü Sosyal Güvenlik İl/Merkez Müdürlüğüne ibraz edeceklerdir.

4857 sayılı Kanununun 30 uncu maddesi 1/7/2008 tarihi itibarıyla değiştirildiğinden anılan maddenin değiştirilmeden önceki 10 uncu fıkrası uyarınca

teşvikten faydalanmakta olan işverenlerin de, çalıştırmayı sürdürdükleri özürlü sigortalılarından dolayı yeni düzenlemelere göre sigorta primi işveren hissesi prim teşvikinden yararlanabilmeleri için (Ek-1) belgeyi Kuruma vermeleri gerekmektedir.

2008/ Temmuz ayına ilişkin aylık prim ve hizmet belgesinden başlamak üzere, 4857 sayılı Kanununun 30 uncu maddesi kapsamında Kuruma bildirilecek olan özürlü sigortalılara ilişkin aylık prim ve hizmet belgesinden önce, (Ek-1) belgelerinin Kuruma verilmesi gerekmektedir. Söz konusu belgeler Kuruma ibraz edilmediği sürece anılan maddede düzenlenen sigorta primi işveren hissesi teşvikinden yararlanılması mümkün olmayacaktır.